

**การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมือง
ของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ**
THE APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES TO DEVELOP POLITICAL ETHICS
OF THE POLITICAL LEADERS IN CHAIYAPHUM PROVINCE

พระมหานรินทร์ สุรปณโย (เอมพันธ์)

Phramaha Narin Surapinyo (Emphan)

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

Doctor of Philosophy (Political Science)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Narinpempa123@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 15 พฤศจิกายน 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 4 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 4 กุมภาพันธ์ 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ 2. เพื่อศึกษามาตรฐานจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ และ 3. เพื่อประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 23 รูปหรือคน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คนตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปและมีสิทธิ์เลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของจังหวัดชัยภูมิแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 587,556 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพทั่วไปของจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิที่มีความสำคัญ ได้แก่ 1) ยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการเรียนรู้คุณค่าของสถาบันหลัก การเข้าร่วมในงานรัฐพิธีเนื่องในวโรกาสสำคัญ การน้อมนำเอาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา การแสดงความเคารพสถาบันโดยการติดธงชาติ และธงตราสัญลักษณ์บริเวณหน้าบ้าน 2) ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบหน้าที่ โดยการเข้าร่วมประชุมสภาเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต และมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง 3) กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยติดตามโครงการพัฒนาที่ได้ใช้จ่ายงบประมาณ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ กล้าตัดสินใจ และรู้คุณค่าของเวลา 4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ โดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดเวทีประชุมประชาคม การเข้าร่วม

กิจกรรมสาธารณะประโยชน์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น การปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ การทำความสะอาดรอบบริเวณหมู่บ้านและชุมชน การคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน 5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการพัฒนา และการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณหรือไม่โดยมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ การมีเหตุผลและส่งเสริมสนับสนุนการใช้เหตุผลในการบริหารงาน 6) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ โดยการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติการมายาของสังคม การเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณครอบคลุมในทุกพื้นที่ ไม่ดูแลเฉพาะในพื้นที่ของตน และ 7) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ โดยการเป็นผู้นำที่ประพฤติตนอยู่ในจริยธรรมเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในที่สาธารณะ การแต่งกายสุภาพ สนับสนุนและส่งเสริมสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น 2. มาตรฐานจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.72) 3. การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.71)

คำสำคัญ : พุทธจริยธรรม, จริยธรรมทางการเมือง, ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ

ABSTRACT

The purposes of the research are 1) to study the general conditions of political ethics of the political leaders in Chaiyaphum Province 2) to study the standard of political ethics of the political leaders in Chaiyaphum Province, and 3) to apply Buddhist principles to the development of political ethics of the political leaders in Chaiyaphum Province. The research method is mixed methodology. The data of qualitative research were collected from 21 key informants by means of in-depth interview with data analysis by description. The data of quantitative research were collected from 400 samples of 587,556 constituents aged 18 years upwards in Chaiyaphum Province. The data were analysed by descriptive statistics: frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The result found that 1. The general conditions of political ethics of the political leaders were as follows: 1) the adherence to the main national institutions-nation, religion and monarch, realizing the values of the institutions, joining the state's ceremonies, applying the philosophy of sufficient economy for livelihood, participating in religious ceremonies, and raising national and symbolic flags at the buildings fences on the special occasions to show loyalty to the institutions, 2) honesty and good consciences to the responsible duties by participating the assembly meeting approving the budget bills honestly, checking the budget spending in line with the budget bills, behaving as a good model in livelihood, and living sufficiently, 3) dare to make decision correctly and righteously by following-up and monitoring the development projects that used the budget, participating in the committee to follow-up the development projects to solve the problems of the people promptly, daring to make decision and valuing the time value, 4) regarding the public interests more than personal ones and having the public mind, joining public meetings and public activities in the community such as tree planting, cleaning and garbage separating to reduce the garbage in the community, 5) focusing on work success, controlling and following-up the

duty performance in line with the development plans emphasizing public interests, being reasonable and promoting to work reasonably, 6) performing duties fairly and impartially, following rules, regulations and social traditions, approving the budget spending in all the areas, not only specific area of one own and 7) behaving as a good model and saving an official image, having the principles, being a public example, dressing properly, promoting the local unique products. 2. The standard of political ethics of the political leaders in Chaiyaphum Province totalises at high level ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.32). 3. The application of Buddhist principles to the development of political ethics of the political leaders in Chaiyaphum Province according to Seven Sappurisa-dhamma or seven qualities of a good man totalises at high level ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.71).

Keywords : Buddhist Principles, Political Ethics, Political Leaders in Chaiyaphum Province

1. บทนำ

การพัฒนาการเมืองไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีปัญหามากมายหลายด้านจนกลายมาเป็นปัญหาวิกฤตทางการเมืองเกิดจากตัวบุคคลเป็นสำคัญ เช่น การเขียนกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม การใช้อำนาจทางกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ผู้นำทางการเมืองมุ่งแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง และการจัดสรรผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรมจึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและประชาชนจนกลายมาเป็นความเกลียดชัง ขาดความรักความสามัคคีในที่สุด การพัฒนาการเมืองควรนำเอาหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ ผู้นำทางการเมืองที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ดีถูกต้องเหมาะสมย่อมจะเป็นแบบอย่างที่ดีที่ถูกต้องที่เหมาะสมแก่ประชาชน ชุมชน และสังคมเพื่อช่วยกันพัฒนาการเมืองไทย (พระครูรัตนสุตากร (ปราโมทย์ ล่องแก้ว) และคณะ, 2563, 43)

การพัฒนาจริยธรรมของผู้นำถือว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะหากผู้นำขาดซึ่งคุณธรรมจริยธรรมย่อมทำให้ตน ประชาชน สังคมและประเทศชาติเกิดความเสียหายได้มากกว่าบุคคลทั่วไป ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำย่อมทำให้ผู้นำไม่เป็นที่ยอมรับต่อบุคคลทั่วไปในองค์กรและในสังคม พระพุทธศาสนามีหลักธรรมสำหรับผู้นำในการพัฒนาตน การพัฒนาคน และการพัฒนางานเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของตน ประชาชน สังคมและประเทศชาติ การพัฒนาสังคมอย่างแท้จริงนั้นจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเองเสียก่อนโดยการพัฒนาที่จิตใจ จะเห็นได้ว่าการพัฒนานี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษยโลกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ฉะนั้นการพัฒนาควรเริ่มต้นจากคนก่อนโดยบูรณาการกับหลักพุทธธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำเพราะบุคคลเหล่านี้อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจ มีหน้าที่ และสามารถกำหนดทิศทางของการพัฒนาได้ (พระมหานรินทร์ สุรพลโย (เอมพันธ์), 2562, 28) จริยธรรมของผู้นำการเมืองจึงถือเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองเนื่องจากเป็นกลไกในการชักนำบุคลากรที่มีศักยภาพ คุณธรรม และจริยธรรมเข้าสู่ระบบการเมืองและเป็นการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองที่ดีให้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการจัดระบบการเลือกสรรผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปอย่างชอบธรรมซึ่งการสร้างผู้นำและนักการเมืองที่มีคุณธรรม มีความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนนั้นต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ (ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, 2561, 1-2)

ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.2562 ขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินใจความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ ตลอดจนการดำรงตนในการกระทำความดี

และการละเว้นความชั่ว (พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.2562, 2562, 10) ในปัจจุบันนี้สังคมไทยกลายเป็นสังคมนิยมวัตถุทำให้เห็นห่างจากหลักพุทธธรรมไปต่างคนต่างมุ่งแต่จะแสวงหาประโยชน์ตามการเปลี่ยนแปลงไปของกระแสโลกโดยมิได้คำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรม (พระไพศาล วิสาโล, 2546, 202) ผู้เขียนตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมสำหรับผู้นำทางการเมืองเป็นสำคัญเพราะสังคมใดไร้จริยธรรมสังคมนั้นก็เป็นสังคมของคนชั่วยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการบริหารการเมืองการปกครองแล้วผู้นำหรือผู้ปกครองจะต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่งเพราะจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนหรือผู้ใต้การปกครอง ผู้นำหรือผู้ปกครองที่ดีนั้น จึงจะต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรมเพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน ชุมชน และสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษามาตรฐานจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัด

ชัยภูมิ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธจริยธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพไปทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และนำผลที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยประกอบไปด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา จำนวน 5 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเมือง จำนวน 9 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 คน และผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 4 วิธี คือ 1) การสังเกต 2) ตำราและเอกสาร 3) การสัมภาษณ์ 4) การบันทึกทัศนคติและทัศนูปกรณ์ (Silverman. D, 2000, 90)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสิทธิ์เลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของจังหวัดชัยภูมิแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมี 6 เขตเลือกตั้ง 16 อำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 587,556 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่กลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดเพื่อความครอบคลุมของข้อมูลจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ 400 คน ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยโปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, 110)

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

พบว่า สภาพทั่วไปของจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิที่สำคัญมีดังนี้

- 1) ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น การเข้าร่วมในงานรัฐพิธีเนื่องในวโรกาสสำคัญ การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา การแสดงความเคารพสถาบันโดยการติดธงชาติ และธงตราสัญลักษณ์บริเวณหน้าบ้าน เป็นต้น 2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ เช่น การเข้าร่วมประชุมสภาเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ เป็นต้น 3) ด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ กล้าตัดสินใจ และรู้คุณค่าของเวลา เป็นต้น 4) ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ เช่น การเข้าร่วมประชุมในการจัดเวทีประชุมประชาคมเพื่อรับฟังปัญหา ความต้องการ รวมทั้งข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชน เช่น การปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ การทำความสะอาดรอบบริเวณหมู่บ้าน เป็นต้น 5) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน เช่น การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณโดยมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ การมีเหตุผล และส่งเสริมสนับสนุนการใช้เหตุผลในการบริหารงาน เป็นต้น 6) ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาของสังคม การเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณครอบคลุมในทุกพื้นที่ ไม่ดูแลเฉพาะในพื้นที่ของตน เป็นต้น 7) ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ เช่น การเป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในจริยธรรมเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในที่สาธารณะ การแต่งกายสุภาพ และสนับสนุนส่งเสริมสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นต้น

พบว่า มาตรฐานจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$, $S.D.=0.72$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.75$) รองลงมาได้แก่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.58$, $S.D.=0.79$) ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ($\bar{X}=3.54$, $S.D.=0.81$) ด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ($\bar{X}=3.52$, $S.D.=0.80$) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ($\bar{X}=3.51$, $S.D.=0.81$) ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ($\bar{X}=3.50$, $S.D.=0.77$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ชื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\bar{X}=3.49$, $S.D.=0.82$) ตามลำดับ

พบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, $S.D.=0.71$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล ($\bar{X}=3.69$, $S.D.=0.78$) รองลงมา ได้แก่ อัมมัญญตา รู้จักเหตุ ($\bar{X}=3.68$, $S.D.=0.75$) อัตถัญญตา รู้จักผล ($\bar{X}=3.64$, $S.D.=0.75$) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.76$) กาลัญญตา รู้จักกาลเวลา ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.76$) อัตตัญญตา รู้จักตน ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.80$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มัตตัญญตา รู้จักประมาณ ($\bar{X}=3.58$, $S.D.=0.74$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

พบว่า สภาพทั่วไปของจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิที่มีผลต่อประชาชนมีหลายสาเหตุ เช่น เรื่องของความไม่ชื่อสัตย์สุจริต ใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่เป็นธรรม คิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปัญหาด้านเศรษฐกิจปากท้อง ปัญหาด้านสังคมความเป็นอยู่ และปัญหาของประชาชนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มที่และตรงจุดจึงเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดนัย แก้วโพนงาม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เศรษฐกิจศาสตร์การเมืองในบริบทสังคมไทยภายใต้สภาวะความขัดแย้งในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัย พบว่า ในจังหวัดชัยภูมิมีการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมือง ข้าราชการนิยมัตถุ (ณัฐดนัย แก้วโพนงาม, 2560) จะเห็นได้ว่าสาเหตุของความขัดแย้งส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดจริยธรรมของผู้นำทางการเมือง การพัฒนาจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองจึง

เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่ต้องมีจริยธรรมเป็นอันดับแรก เนื่องจากผู้นำทางการเมืองต้องปกครองตนเองให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงามจนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ได้เสียก่อนแล้ว จึงจะปกครองผู้ตามได้

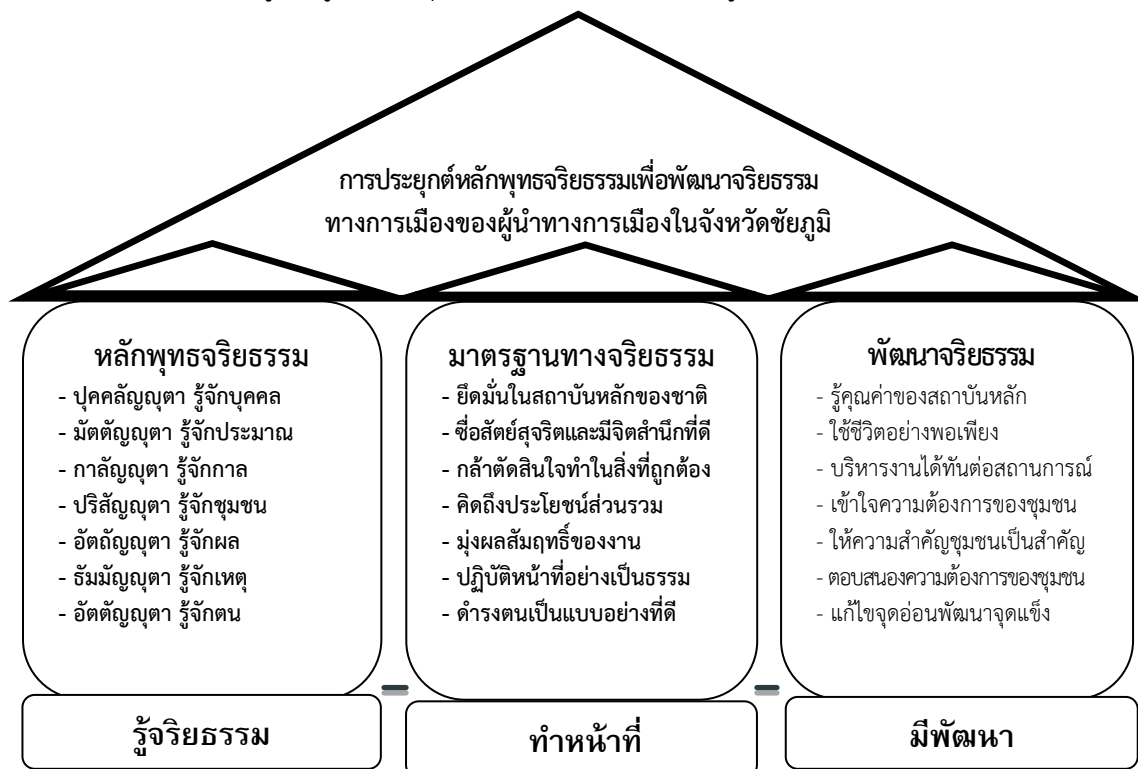
พบว่า มาตรฐานจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า 1) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้ยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เห็นได้จากการรู้คุณค่าของสถาบันหลัก มีจงรักภักดี สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน 2) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ เห็นได้จากการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า 3) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้กล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม เห็นได้จากความกล้าหาญในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ทันที่ 4) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ เห็นได้จากการมีจิตสาธารณะประโยชน์ สนับสนุนส่งเสริมประชาชนให้รู้คุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม 5) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน เห็นได้จากการกำหนดเป้าหมายกระทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีเหตุผล 6) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ เห็นได้จากการเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และ 7) ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ เห็นได้จากการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สนับสนุนส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิทธิ วิหคเหิน และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธจริยธรรมแนวคิดปรัชญาและกระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า การกระทำหรือความประพฤติที่แสดงออกทางกาย วาจา ใจอันดีงามทั้งภายในจิตใจและพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมาให้เหมาะสมกับเวลา โอกาสและสถานที่ในชีวิตประจำวัน กระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขตามหลักพุทธธรรมประกอบด้วยเป็นคนดี มีปัญญาดี รายได้สมดุล สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี สังคมดี หลุดพ้นอาชญากรรม (รังสิทธิ วิหคเหิน และคณะ, 2559) ซึ่งจะเห็นได้ว่าจริยธรรมมีอยู่ในบุคคลใดหรือในสังคมใด บุคคลนั้นหรือสังคมนั้นย่อมจะประสบแต่ความสุข มาตรฐานจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองเป็นสิ่งที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของผู้นำทางการเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องชอบธรรม

พบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ คือ สัปบุริสธรรม 7 ประการ (ที.ปา. (ไทย) 11/330/333) โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า 1) อัมมัญญตา รู้จักเหตุ ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิเข้าใจกฎเกณฑ์ กติกาของชุมชน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น 2) อตถัญญตา รู้จักผล ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีการวางแผนงานเป้าหมายของการบริหารงานกระทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3) อตตัญญตา รู้จักตน ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิรู้จักหน้าที่ของตนเอง สามารถเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติ 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีการวางแผนงานใช้งบประมาณตามสถานการณ์ได้อย่างคุ้มค่า สามารถปรับแผนงานใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม 5) กาลัญญตา รู้จักกาล ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิสามารถแก้ไขปัญหาของการบริหารงานได้ทันต่อสถานการณ์ สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา 6) ปริสัญญตา รู้จักชุมชน ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีจิตสาธารณะประโยชน์ต่อประชาชน มีความจริงใจในการพัฒนาประโยชน์สาธารณะเพื่อชุมชน และ 7) ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เคารพต่อผู้ใหญ่ ใส่ใจให้ความสำคัญกับประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่ หลักพุทธจริยธรรม 7 ประการนี้เป็นธรรมของสัตว์บุรุษ ธรรมของคนดี ธรรมของผู้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมโพชน กวกัทธิธู ได้วิจัยเรื่อง “บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหาร

ส่วนด้าบลด้วยหลักสัปปุริสธรรม” ผลการวิจัยพบว่า หลักสัปปุริสธรรม ตามหลักพุทธปรัชญาในพระไตรปิฎก หมายถึง ธรรมสำหรับการเป็นสัปปุริสที่ทำให้คนเป็นคนดีอันมีลักษณะปรากฏอยู่ 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้วิธีการในการดำเนินงาน 2) อัตถัญญตา การรู้จักผล รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผลของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่ตนกระทำ 3) อัตตัญญตา การรู้จักตน รู้ตามเป็นจริงว่าตัวเรานั้นว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม 4) มัตตัญญตา การรู้จักประมาณ การรู้จักประมาณ ความพอดี ความพอเหมาะพอควรในการดำเนินงานให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม 5) กาลัญญตา การรู้จักกาล การรู้จักเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกกับกาลเทศะ 6) ปริสสัญญตา การรู้จักชุมชนหรือสังคม และความแตกต่างระหว่างชุมชนและสังคม และ 7) ปุคคลัญญตา การรู้จักบุคคล ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน (สมโพชน์ กวักหิรัญ, 2555) เมื่อผู้นำทางการเมืองได้นำเอาหลักพุทธจริยธรรมเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับหน้าที่แล้วความสงบสุขย่อมจะเกิดขึ้นแก่ประชาชนได้อย่างแน่นอน

6. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแผนภาพแสดงความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้มาสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1) ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองด้านยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือ รู้คุณค่าสถาบันหลัก มีความจงรักภักดี มุ่งสร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน เช่น การเข้าร่วมในงานรัฐพิธีเนื่องในวโรกาสสำคัญต่าง ๆ การน้อมนำเอาแนว

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนาโดยการนำพ่อค้าประชาชนทำบุญตักบาตร การรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ การแสดงความเคารพต่อสถาบันโดยการติดธงชาติ และธงตราสัญลักษณ์บริเวณรั้วหน้าบ้าน เป็นต้น

หลักพุทธจริยธรรมที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล คือ รู้จักประเภทของบุคคลว่าควรจะมีปฏิบัติต่อเขาอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสม ยึดมั่นบุคคลที่ควรยึดมั่น สนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม ส่งเสริมคนดี มีความเคารพต่อผู้ใหญ่ ใส่ใจให้ความสำคัญต่อประชาชน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย

2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่

ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ คือ มีการใช้งบประมาณตามสถานการณ์ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม ซื่อสัตย์สุจริต และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เช่น การเข้าร่วมประชุมสภาเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต และมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง เป็นต้น

หลักพุทธจริยธรรมที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ มัตตัญญตา รู้จักประมาณ คือ รู้จักความพอเพียง และรู้จักประมาณตนในการแสวงหาโดยใช้หลักความพอดี เช่น การใช้จ่ายทรัพยากรให้เหมาะสมกับฐานะตำแหน่งหน้าที่ของตน และเครื่องวัดความพอดีนั้นก็ได้อีกความสันโดษ ผู้นำที่รู้จักประมาณคือความเหมาะสมพอดีจะทำให้กิจการอะไรก็ให้เกิดความพอดี การวางแผนในการทำงานจะต้องให้พอดีพอประมาณ ผู้นำจะต้องคำนึงถึงทุนทรัพยากรหรืองบประมาณที่ตนมีอยู่หรือจะได้มามากน้อยเท่าใดแล้วจึงวางแผนดำเนินงานให้พอดี

3) ด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม คือ มีความกล้าหาญในการบริหารงานกล้าตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ สนับสนุนส่งเสริมการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การติดตามโครงการพัฒนาที่ได้ใช้จ่ายงบประมาณ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ กล้าตัดสินใจ และรู้คุณค่าของเวลา เป็นต้น

หลักพุทธจริยธรรมที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ กาลัญญตา รู้จักกาล คือ รู้จักเวลา กล้าตัดสินใจ ทำงานให้ทันกับเวลา และรู้คุณค่าของเวลา ลักษณะของผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักใช้เวลาอันมีค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะมากได้และต้องแบ่งเวลาในการทำงาน คือ การคำนึงถึงความสำคัญของงานก่อนว่าสำคัญหรือไม่ ควรช้าหรือเร็ว แล้วจึงควรวางแผนในการใช้เวลาให้ถูกต้องเหมาะสม

4) ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ คือ เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนให้ประชาชนรู้จักคุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเข้าร่วมประชุมในการจัดเวทีประชุมประชาคมเพื่อรับฟังปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชน การปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ การทำความสะอาดรอบบริเวณหมู่บ้าน และชุมชน การคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน เป็นต้น

หลักพุทธจริยธรรมที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ ปริสัณญตา รู้จักชุมชน คือ รู้จักสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนนั้น ๆ ในการรู้จักชุมชนนั้น ผู้นำที่ดีจะต้องศึกษาให้เข้าใจในขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ของชุมชนนั้น ๆ โดยความแตกต่างทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อและค่านิยมของ

ชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่ผู้นำจะต้องดูแลปกครองว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร มีปัญหาที่ควรแก้ไขหรือไม่ มีความต้องการอย่างไร หากจะช่วยเหลือหรือจะพัฒนาจะทำโดยวิธีใดโดยต้องมีความจริงใจ อดทน เสียสละ เป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชน มุ่งผลประโยชน์ของชุมชนสำคัญ

5) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน คือ มีการวางแผนเป้าหมายของการบริการงานได้ถูกต้องเหมาะสม มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรใช้เหตุผล เช่น การติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการพัฒนา การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณว่าเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณหรือไม่โดยมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ การมีเหตุผล และการสนับสนุนส่งเสริมการใช้เหตุผลในการบริหารงาน เป็นต้น

หลักพุทธจริยธรรมที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ อัตถัญญตา รู้จักผล คือ รู้จักจุดมุ่งหมาย รู้ผลแห่งความมุ่งหมาย ผู้นำทางการเมืองที่ดีจำเป็นต้องเข้าใจให้ชัดในผลที่จะตามมาทั้งด้านดีและไม่ดี ควรรู้จักผลในสิ่งที่ตนกระทำเพราะจะทำให้ทราบถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้นำทางการเมืองนั้นก็คือผล ผู้นำทางการเมืองที่ดีจะต้องเลือกผลหรือจุดมุ่งหมายที่ดีในการวางแผนงานกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยใช้หลักเหตุผล

6) ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ คือ รู้จักกฎระเบียบกติกาของชุมชนสังคมและประเทศชาติ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น การรู้จักกฎหมาย ระเบียบ กติกา มารยาทของสังคม การเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณครอบคลุมในทุกพื้นที่ ไม่ดูแลเฉพาะในพื้นที่ของตน เป็นต้น

หลักพุทธจริยธรรมที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ อัมมัญญตา รู้จักเหตุ คือ รู้จักหลักการ รู้หน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ผู้นำทางการเมืองที่ดีต้องรู้จักเหตุแห่งผลและรู้หลักการที่จะทำให้ได้ผล คือ ต้องรู้สาเหตุที่เกิดขึ้นว่ามีต้นตอของปัญหาคืออะไร และหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุและผล และรู้หลักการหรือวิธีการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายโดยต้องศึกษาให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ของบ้านเมืองอันได้แก่หลักกฎหมาย กติกา ระเบียบ แบบแผนของสังคมหรือบทบาทต่างๆ ขององค์กรที่ผู้นำไปดำรงตำแหน่งเพราะการที่ผู้นำศึกษาหลักเกณฑ์ต่างๆ ให้เข้าใจก็เพื่อจะได้ทราบถึงความเป็นจริงจะได้ไม่ละเมิดกฎหมาย ระเบียบ กติกาของสังคมเพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมถูกต้องเหมาะสม

7) ด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิมีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ คือ ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รู้จักหน้าที่ของตน สนับสนุนส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงานให้ดีขึ้น เช่น การเป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในจริยธรรมเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในที่สาธารณะ การแต่งกายสุภาพ และการสนับสนุนและส่งเสริมสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นต้น

หลักพุทธจริยธรรมที่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ อัตตัญญตา รู้จักตน คือ รู้จักตนเองว่ามีคุณสมบัติอย่างไร รู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ แก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนของตน พัฒนาจุดแข็ง และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประเมินตน และตั้งตนอยู่ในฐานะที่สมควรก่อนแล้วจึงแนะนำหรือนำพาผู้อื่น ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป ต้องรู้ว่าตนเองมีความรู้มีความสามารถมีความถนัดเท่าใด ตนเองมีคุณธรรมของความเป็นผู้นำหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

- 1) นโยบายส่งเสริมด้านยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ควรมีนโยบายให้ผู้นำทางการเมืองรู้คุณค่าของสถาบันหลัก มีจรรยาวัติดต่อบ้านหลักได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 2) นโยบายส่งเสริมด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ ควรมีนโยบายให้ผู้นำทางการเมืองมีการวางแผนงานใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าสูงสุด
- 3) นโยบายส่งเสริมด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ควรมีนโยบายให้ผู้นำทางการเมืองมีความรู้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการบริหารงานให้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ
- 4) นโยบายส่งเสริมด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ควรมีนโยบายให้ผู้นำทางการเมืองมีความเสียสละ มีจิตสาธารณะประโยชน์ต่อชุมชนสังคม และประเทศชาติ
- 5) นโยบายส่งเสริมด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ควรมีนโยบายให้ผู้นำทางการเมืองมีการวางแผนเป้าหมายของการบริหารงานให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อเกิดผลประโยชน์แก่สังคม
- 6) นโยบายส่งเสริมด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ควรมีนโยบายให้ผู้นำทางการเมืองมีความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ กติกา มารยาทของสังคม
- 7) นโยบายส่งเสริมด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ควรมีนโยบายให้ผู้นำทางการเมืองรู้จักหน้าที่ของตนเอง และทำตามหน้าที่ของตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของการประพฤติปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) การปฏิบัติของผู้นำทางการเมืองด้านยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผู้นำทางการเมืองควรสร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชนในชาติ ควรยกย่องบุคคลที่ควรยกย่องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และมุ่งทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันชาติ ให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ ใส่ใจให้ความสำคัญกับประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่ และส่งเสริมสนับสนุนคนดี
- 2) การปฏิบัติของผู้นำทางการเมืองด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้นำทางการเมืองควรดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง พอใจในสิ่งที่ตนมี ยินดีในสิ่งที่ตนได้ ไม่ละโมภย์อยากได้จนเกินไป ควรมีความซื่อสัตย์สุจริต ควรปรับลดตำแหน่งความดีความชอบกระทำตามหลักการและเหตุผล และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
- 3) การปฏิบัติของผู้นำทางการเมืองด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ผู้นำทางการเมืองควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่กล้าตัดสินใจ และมีความกล้าหาญในการบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ความเดือดร้อน และใช้เวลาของทางราชการให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน
- 4) การปฏิบัติของผู้นำทางการเมืองด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ผู้นำทางการเมืองควรรู้จักวัฒนธรรมประเพณีและความต้องการของชุมชนและสังคมที่แตกต่างกัน

ควรตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมที่แตกต่างกันให้ถูกต้องเหมาะสมทุกชนชั้น มีความมุ่งมั่น มีความจริงใจ อดทน เป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชน และเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

5) การปฏิบัติของผู้นำทางการเมืองด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ผู้นำทางการเมืองควรรู้ถึงผลของการบริหารงานอย่างแจ่มแจ้งถึงผลที่จะตามมาทั้งด้านดีและด้านไม่ดีว่ามีอะไรบ้าง ต้องมีการกำหนดเป้าหมายของแผนการให้ถูกต้องเหมาะสม ต้องมุ่งมั่นบริหารงานตามแผนการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้ เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

6) การปฏิบัติของผู้นำทางการเมืองด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ผู้นำทางการเมืองควรรู้จักหลักเกณฑ์ของบ้านเมืองอันได้แก่หลักกฎหมาย กติกา ระเบียบของสังคม การบังคับใช้กฎหมายต้องเช่นเดียวกันกับประชาชน ไม่ทำตนอยู่เหนือกฎ ต้องมีความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้เต็มกำลังความรู้ความสามารถเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

7) การปฏิบัติของผู้นำทางการเมืองด้านดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ผู้นำทางการเมืองควรรู้จักประเมินตนเองว่ามีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำหรือไม่ ต้องรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำตามหน้าที่ของตนเอง และพัฒนาตนเองอยู่เสมอสม่ำเสมอ คือ ปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนาจุดแข็งของตน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาผู้นำทางการเมืองในการเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนและสังคมของประเทศ

2) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อสร้างผู้นำทางการเมืองตามหลักธรรมมาภิบาล

3) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง รูปแบบของผู้นำทางการเมืองในการเป็นนักการเมืองต้นแบบ

4) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนารูปแบบผู้นำจิตอาสาทางการเมือง

5) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การบริหารงานทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองตามหลักจริยธรรม

6) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำทางการเมือง

7) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง รูปแบบในการพัฒนาตนเองของผู้นำทางการเมืองโดยบูรณาการกับหลักพุทธธรรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

ณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2560). **เศรษฐศาสตร์การเมืองในบริบทสังคมไทยภายใต้สภาวะความขัดแย้งในจังหวัดชัยภูมิ**. รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูรัตนสุตากร (ปราโมทย์ ล่องแก้ว) และคณะ. (2563). **การพัฒนาการเมืองตามหลักพุทธธรรม**. วารสารมหาจุฬานาครพรรศน์. ปีที่ 7 ฉบับที่ 10 ตุลาคม.

พระไพศาล วิสาโล. (2546). **พระพุทธศาสนาไทยในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤติ**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.

พระมหานรินทร์ สุรบุญโญ (เอมพันธ์). (2562). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำตามแนวพุทธ.** วารสารชัยภูมิปริทรรศน์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน.

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม. (2562). **ราชกิจจานุเบกษา 136 เมษายน 2562.**

รังสีทิธิ วิหคเหิน และคณะ. (2559). **พุทธจริยธรรมแนวคิดปรัชญาและกระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ในจังหวัดบุรีรัมย์.** รายงานการวิจัย เงินทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์. (2561). **จริยธรรมของนักการเมืองในระบบการเมืองไทย.** วารสารสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ฉบับที่ 1 ปีที่ 6 มกราคม-มิถุนายน.

สมโพชน กวักหิรัญ. (2555). **บูรณาการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยหลัก สปปุริสธรรม.** ศาสนศาสตร์ชุมชนนิพนธ์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนาและปรัชญา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Silverman. D. (2000). **Doing Qualitative Research: A Practical Handbook.** London. Sange.

Yamane. Taro. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis.** New York. Harpen and Row.